

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17595>

Özet

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği (BPTO), İngilizce orijinali Screening Tool of Feeding Problems (STEP) olan araçın Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, özellikle Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) tanısı almış çocuklarda yaygın olarak görülen beslenme güçlüklerini hızlı ve etkili bir şekilde taramak amacıyla geliştirilmiştir. Adaptasyon çalışması, 2014 yılında Bekir Fatih Meral ve A. Fidan tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türk kültürü bağlamında araçın psikometrik özelliklerinin incelenmesine odaklanmıştır.

BPTO, klinisyenlere ve araştırmacılara, beslenme sorunlarının doğasını ve şiddetini değerlendirmede yardımcı olacak güvenilir bir araç sunar. Ölçek, ebeveyn raporlarına dayalı bir tarama aracı olarak işlev görmek ve detaylı klinik değerlendirmelerden önce risk altındaki çocukları belirlemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Beslenme Problemleri, Tarama Aracı, Otizm Spektrum Bozukluğu, STEP, Türk Uyarlaması, Yeme Bozuklukları.

Yazarlar

Bekir Fatih Meral, A. Fidan

Amaç

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği'nin temel amacı, Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuklarda sıklıkla karşılaşılan beslenme sorunlarını saptamak ve bu sorunların derecesini ölçmektir. Ölçek, besin seçiciliği, sınırlı beslenme repertuarı ve yemek saatlerindeki davranışsal zorluklar gibi yaygın beslenme güçlüklerini hızlı bir şekilde belirleyerek erken müdahale imkanlarını artırmayı hedefler.

Orijinal olarak genel popülasyonda beslenme sorunlarını taramak için tasarlanan STEP, Türkçeye uyarlanırken özellikle OSB tanısı almış çocukların ihtiyaçlarına uygunluğunu test etmek üzere kullanılmıştır. Bu sayede, özel gereksinimli popülasyonlarda beslenme müdahale programlarının planlanmasına bilimsel bir temel sağlanmıştır.

Yapı

BPTO, çocuklarda gözlemlenen çeşitli beslenme güçlüğü boyutlarının ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle aşağıdaki temel alanları kapsamaktadır:

Besin Seçiciliği (Food Selectivity): Çocuğun kabul ettiği besin türlerinin sayısındaki belirgin kısıtlılık.

Yemek Davranışları (Mealtime Behaviors): Yemek sırasında sergilenen olumsuz veya ritüelistik davranışlar (örneğin, yiyecekleri reddetme, masadan kalkma, belli bir düzen talep etme).

Yemek Reddi ve Kaçınma (Refusal and Avoidance): Çocuğun aç olmasına rağmen belirli yiyecekleri veya yemek yeme eylemini reddetmesi.

Bu boyutlar, beslenme sorunlarının ciddiyetini ve türünü ayrt etmeye olanak tanır, böylece klinisyenler hedeflenmiş müdahale stratejileri geliştirebilirler.

Geçerlik

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon çalışmasında (Meral & Fidan, 2014), ölçeğin geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışma, özellikle yapı geçerliğine odaklanmıştır ve orijinal ölçeğin teorik yapısının Türk örneğinde de korunduğunu göstermiştir. Bu durum, ölçeğin gerçekten beslenme problemlerini ölçtüğünü doğrular niteliktedir.

Yapısal geçerliğin incelenmesi, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini gösterir. Meral ve Fidan'ın çalışması, BPTO'nun OSB'li Türk çocuklarında beslenme güçlüklerini geçerli bir şekilde deşlendirebilen uygun bir araç olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Meral ve Fidan (2014) tarafından yürütölen güvenilirlik analizleri, Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği'nin iç tutarlılık açısından güçlü olduğunu ortaya koymuştur. İç tutarlılık, ölçekteki farklı maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla rapor edilir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, BPTO'nun beslenme sorunlarına tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve rastgele hatalardan nispeten arınmış olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirliği, araştırmacılar ve uygulayıcılar için önemlidir, zira bu, tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar elde etme olasılığını artırır. Bu psikometrik özellikler, BPTO'nun klinik ve araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonu sırasında faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Faktör analizi, ölçek maddeleri arasındaki ilişkileri inceleyerek altta yatan yapısal boyutlar (faktörleri) belirlemeyi amaçlar. Bu analizler, orijinal STEP ölçeğinin çok boyutlu yapısının Türk örneğinde de doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek için kritik öneme sahiptir.

Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin beslenme sorunlarının farklı yönlerini bağımsız olarak ölçtüğünü teyit eder. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin teorik temellerine uygun olarak kullanılabileceğine olanak tanır ve klinisyenlerin hangi beslenme boyutunun daha baskın olduğunu anlamalarına yardımcı olur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Ebeveyn Raporlu Tarama Ölçeği

Language Available: Türkçe (Türkçe adaptasyonu), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Klinik Popülasyon (Özellikle Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almamış çocuklar)

Age Group: Genellikle erken çocukluk ve okul öncesi dönemdeki çocuklar (Adaptasyon çalışmasında belirtilen yaş aralığına göre değişiklik gösterebilir).

Population Details: Meral ve Fidan (2014) çalışması, ölçeği Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı olan Türk çocukları üzerinde uygulamıştır.

Test Methodology: Derecelendirme formatı (Genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılarak beslenme davranışlarının sıklığı veya şiddeti değerlendirilir).

Anahtar Kelimeler

Besin Seçiciliği, Yeme Davranışı, Psikometrik Özellikler, Çocuk Psikolojisi, Tarama, Adaptasyon.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: bfmeral@gmail.com

Correspondence Address: Bekir Fatih Meral (Sorumlu Yazar)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2014

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik veya klinik amaçlarla kullanımı için orijinal yazarlar veya telif hakkı sahipleri ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım detayları

için sorumlu yazar Bekir Fatih Meral ile irtibat kurulabilir.

Ölçek Çeşidi: Uyarlama

Kaynaklar

Meral, B. F., & Fidan, A. (2014). Psychometric properties of the Screening Tool of Feeding Problems (STEP) in Turkish children with ASD. *Research in developmental disabilities, 35*(4), 908-916. DOI: 10.1016/j.ridd.2014.01.008

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[the-screening-tool-of-feeding-problems-step-toad.pdf](#)

Beslenme Problemlerini Tarama Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yayımlanmış makaleye (Meral & Fidan, 2014) başvurulması gerekmektedir.